

COVID-19 Pandemisine Bağlı Karantina Sürecinin Ergenlerin Gelecek Beklentileri ve Anksiyete Düzeylerine Etkisi

Araştırma Makalesi / Research Article

 Veysel KAPLAN, Harran Üniversitesi
 Rabia KÜRÜMLÜOĞLUGİL, Harran Üniversitesi
 Burcu BÜTÜN, Yozgat Bozok Üniversitesi

Öz

COVID-19 salgınının ergenlik dönemindeki bireylerin gelecek beklentilerine ve anksiyete düzeylerine etkisini belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır. Çalışma örneklemini, toplam 253 katılımcıdan oluşmaktadır. Çevrimiçi kesitsel bir öz bildirim anketi şeklinde, Nisan 2020-Ağustos 2020 tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırma verileri, Kişisel Bilgi Formu, Beck Anksiyete Envanteri ve Ergen Gelecek Beklenti Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Katılımcıların %8.7'si kendisinin ve %30.4'ü ailesinden birinin koronavirüs hastalığına yakalandığını ayrıca %63.6'sı karantina sürecinde ruhsal desteğe ihtiyaç duyduğunu belirtmiştir. Araştırmaya dahil edilen ergenlerin Ergen Gelecek Beklentileri Ölçeği ve Beck Anksiyete Envanteri toplam puan ortalamalarının orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların Ergen Gelecek Beklentileri Ölçeği ve Beck Anksiyete Envanteri puan ortalaması arasında orta düzeyde ve negatif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Araştırma sonucunda, COVID-19'a bağlı olarak oluşan karantina sürecinin ergenlerin anksiyete düzeylerini ve geleceğe dair beklentilerini olumsuz etkilediği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler

COVID-19,
Ergenler,
Anksiyete,
Gelecek Beklentileri,
Karantina.

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 17.03.2021
Kabul Tarihi: 11.05.2021
E-Yayın Tarihi:
25.06.2021

The Effect of The Quarantine Process Due to The COVID-19 Pandemic on Adolescents' Future Expectations and Anxiety Levels

Abstract

This study was conducted as a descriptive study in order to determine the impact of the COVID-19 epidemic on the future expectations and anxiety level of adolescents. The sample of the study consists of a total of 253 participants. It was conducted as an online cross-sectional self-report questionnaire between April 2020 and August 2020. Research data were collected by using Personal Information Form, Beck Anxiety Inventory and Adolescent Future Expectation Scale. 8.7% of the participants stated that they and 30.4% of their families got coronavirus disease, and 63.6% of them stated that they needed mental support during the quarantine process. It was determined that the adolescent Future Expectations Scale and Beck Anxiety Inventory total mean scores of the adolescents included in the study were moderate. A moderate, negative, statistically significant difference was found between the participants' mean score of the Adolescent Future Expectations Scale and Beck Anxiety Inventory. In conclusion, it was determined that the quarantine process caused by COVID-19 negatively affected the anxiety levels and future expectations of adolescents.

Keywords

COVID-19,
Adolescents,
Anxiety,
Future Expectations,
Quarantine

Article Info

Received: 03.17.2021
Accepted: 05.11.2021
Online Published:
06.25.2021

Giriş

Temel olarak solunum yolu enfeksiyonuna neden olan ve beta-coronavirus ailesi içinde yer alan COVID-19 virüsü, 2019 yılının sonlarında tüm dünyayı etkileyen küresel bir salgına neden olmuştur (Bozkurt, Zeybek ve Aşkın, 2020; Murthy, Gomersall ve Fowler, 2020; Parodi ve Lui, 2020). Bu salgın, her ne kadar bireyin fiziksel sağlığını tehdit ediyor gibi görünse de kısa zaman içinde toplumun her kesiminden ve her yaşta bireyini ruh sağlığı açısından da olumsuz etkilemiştir (Almond ve Mazumder, 2005; Holmes vd., 2020; Holt-Lunstad, 2017). Özellikle virüsün yayılmasının önlenmesi adına uygulanan karantinalar ve okulların kapatılması, bunun yanı sıra sosyal medyada oluşan bilgi kirliliği ve televizyonlarda durmaksızın devam eden salgın ile ilişkili programlar toplumda karmaşık bir ortama neden olmuş ve çocuk/ergen, kadın, yaşlı gibi grupları daha derinden etkilemiştir (Bozkurt, Zeybek ve Aşkın, 2020; Qiu vd., 2020; Tian vd., 2020; Wang vd., 2020).

Hassas bir grup olarak ergenler bilişsel, duygusal, fiziksel ve psikolojik alanlarda henüz gelişimlerini tamamlayamamış olmaları nedeniyle COVID-19 salgınının yarattığı olumsuzluklardan en fazla etkilenen grupların başında gelmektedir (Jefsen vd., 2020). Ergenlik dönemi, yaşam dönemi olarak sosyal ve psikolojik büyümenin gerçekleştiği, geleceğe dair beklentilerin belirlendiği oldukça kritik bir yaşam dönemidir (Hazen, Schlozman ve Beresin, 2008). COVID-19 salgını, hassas bir dönemde olan ergenlere pek çok açıdan kısıtlayıcı süreçler yaşatmaktadır. Özellikle alınan önlemler kapsamında oluşan uzun süreli evde kalma zorunluluğu, okul ortamından uzaklaşma, arkadaşlarından ve öğretmenlerinden uzak olma, eğlence kaynaklarından uzaklaşma veya hastalığa yakalanma korkusu gibi olumsuzluklar ergenin fiziksel ve ruhsal sağlığını olumsuz etkileyecek zorlayıcı değişimlerdir (Brooks vd., 2020; Kılınçel vd., 2020; Şahbudak ve Emiroğlu, 2020; Wang vd., 2020). Literatürde ergenlik döneminde deneyimlenen depresyon, salgın gibi travmatik yaşam olaylarının anksiyete, korku, yalnızlık, çevreye ve geleceğe yönelik ilginin azalması gibi ciddi problemlere neden olabileceği belirtilmektedir (Bozkurt, Zeybek ve Aşkın, 2020; Jefsen vd., 2020; Liu vd., 2020).

Ülkelerin COVID-19 pandemisini kontrol altına alınabilmek için başvurdukları yöntemler çeşitlilik gösterse de tüm dünyada uygulanan temel stratejinin sosyal kısıtlama olduğu görülmektedir (Oosterhoff vd., 2020). Bu bağlamda okulların kapanması ve uygulanan sokağa çıkma yasakları ile birlikte sosyal yaşamları, çevreleri ve aktiviteleri kısıtlanan ergenlerin, oluşan yeni düzene uyum sürecinde yoğun kaygı yaşayacağı düşünülmektedir (Cao vd., 2020; Jiao vd., 2020). Bu olumsuz değişimler nedeniyle oluşan karmaşık ortam, ergenlerin korumaya çalıştıkları ruhsal dengelerine zarar verirken, gelecek ile ilgili tüm planlarını da olumsuz etkilemektedir (Tuncer, 2011). Özellikle okulu bitirmek, bir işte başarılı olmak, unvan sahibi olmak, sevgili bulmak, evlenmek, çocuk sahibi olmak gibi planları, içinde buldukları endişeli ruh haline paralel olarak değişiklik gösterecek ve daha olumsuz bir gelecek beklentisine neden olacaktır (Artar, 2003; Bozkurt, Zeybek ve Aşkın, 2020).

Yapılan pek çok çalışma da ergenlerin ruh sağlıklarının COVID-19 pandemisinden etkilendiği tespit edilmiştir (Brooks vd., 2020; Cao vd., 2020; Jiao vd., 2020; Kılınçel vd., 2020; Şahbudak ve Emiroğlu, 2020; Wang vd., 2020) Ancak bu çalışmalar ergenlerin özellikle anksiyete düzeyleri ile gelecek beklentilerinin nasıl

etkilendiğini tespit eden çalışmalar yer almaktadır. Bu bağlamda planlanan çalışmada, COVID-19 küresel salgınının ergenlerin anksiyete düzeylerini ve gelecek beklentilerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışma sonucunda elde edilecek verilerin salgın sürecinde ruhsal sorunlar açısından risk grubu olan ergenlere yönelik koruyucu ve çözüm üretici çalışmalara rehberlik edeceği düşünülmektedir.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- COVID-19 pandemisi ergenlerin anksiyete düzeylerini ve gelecek beklentilerini nasıl etkilemektedir?
- COVID-19 pandemisinde ergenlerin anksiyete düzeyleri ve gelecek beklentileri çeşitli durumlara (yaşa, cinsiyete, korona virüse yakalanma durumu, ailenin koronavirüse yakalanma durumu, kronik hastalığın var olma durumu, ailede kronik hastalığın olma durumu, karantinede ruhsal desteğe ihtiyaç duyma) göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Araştırmanın Amacı/Şekli

Araştırma, COVID-19 salgınının ergenlik dönemindeki bireylerin gelecek beklentilerine ve anksiyete düzeylerine etkisini belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Araştırmanın Örnekleme ve Dahil Edilme Kriterleri

Araştırmada örneklem olarak, yargısal (rastlantısal) olmayan örneklemlerden kartopu örnekleme seçilmiştir. Yargısal olmayan örnekleme seçilecek katılımcılar tesadüfen değil belli özellikleri dikkate alınarak örnekleme alınmaktadır (Bal, 2014). Kartopu örnekleme, görüşmecilerin tanıdıkları kişileri ve o kişilerin de tanıdıkları kişileri araştırmacıya yönlendirdiği örnekleme türüdür. Ulaşılması zor gruplar veya ulaşım zorluğu olduğu zamanlarda kullanılan bu yöntem bilinmeyen katılımcılara ulaşmak açısından avantaj sağlamaktadır (Bal, 2014; Miller, 1996). COVID-19 pandemisi sürecinde mevcut kısıtlamalar nedeniyle örnekleminiz olan ergenlere ulaşım zorluğu yaşandığından bu yöntem ile örnekleme oluşturulmuştur. Çalışma örnekleme, Şanlıurfa ilinde ikamet eden toplam 253 katılımcıdan (araştırmaya katılmaya gönüllü, 14-18 yaş aralığında ve veri toplama araçlarının okunması/anlaşılması/doldurulması yönünden problemi olmayan) oluşmaktadır.

Tablo 1. Ergenlerin sosyodemografik özelliklerinin dağılımı

Özellikler	S	%
Yaş		
14 yaş (47)	47	18.5
15 yaş (38)	38	15
16 yaş (42)	42	16.6
17 yaş (66)	66	26.1
18 yaş (60)	60	23.8
Kronik Hastalığa Sahip Olma Durumu		
Yok		
Var	231	91.3
	22	8.7
Ailede Kronik Hastalığa Sahip Olma		
Yok	155	61.3
Var	98	38.7

Koronavirüse Yakalanma Durumu		
Evet	22	8.7
Hayır	231	91.3
Ailede Koronavirüse Yakalanan Birey		
Evet		
Hayır	77	30.4
	176	69.6
Karantınada Ruhsal Destek İhtiyacı		
Evet	161	63.6
Hayır	92	36.4
Toplam	253	100

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacılar tarafından literatür incelenerek oluşturulan form; katılımcıların yaş, cinsiyet, kronik hastalığa sahip olma durumu, ailede kronik hastalığın olma durumu, COVID-19'a yakalanma durumu, ailenin COVID-19'a yakalanma durumu, karantina döneminde psikolojik desteğe ihtiyaç duyma durumu gibi bireyin kişisel özelliklerini tanımlamaya yönelik sorular içermektedir.

Beck Anksiyete Ölçeği (BAÖ)

BAÖ, anksiyeteyi depresyondan ayırt edebilmek için Beck ve arkadaşları (1988) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin, Türkiye için geçerlilik güvenilirlik çalışması ise Ulusoy ve diğerleri (1998) tarafından yapılmıştır. Öz değerlendirilenin yapıldığı 21 madde, tek boyutlu olan ölçek 0 (hiç) – 3 (ciddi düzeyde) arası 4'lü Likert tiptedir ve puan aralığı 0-63'tür. Alınan toplam puanın yüksek olması, anksiyetenin şiddetinin yüksek olduğunun göstergesidir. Ölçeğin Cronbach alfa iç güvenilirlik katsayısı 0,93 olarak tespit edilmiştir. Bu çalışmada ise Cronbach alfa iç güvenilirlik katsayısı 0,87 olarak tespit edilmiştir.

Ergen Gelecek Beklentileri Ölçeği

McWhirter ve McWhirter (2008) tarafından geliştirilen ve Tuncer (2011) tarafından Türkçeye uyarlanan Ergen Gelecek Beklentileri Ölçeği 25 madde ve dört boyuttan (İş ve Eğitim, Evlilik ve Aile, Din ve Toplum, Sağlık ve Yaşam) oluşmaktadır. Puan aralığı 25-175 olan ölçeğin birinci faktörü 11 maddeden, ikinci faktörü 7 maddeden, üçüncü faktörü 3 maddeden ve dördüncü faktörü 4 maddeden oluşmaktadır. Bu dört faktörlü yapının Cronbach Alfa katsayısı 0,925 bulunmuştur. Uyarlama çalışmasında ölçeğin orjinal formunda herhangi bir değişiklik olmamış, Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0.928 hesaplanmıştır. Ölçek, maddeleri kesinlikle inanmıyorum (1 puan) ve kesinlikle inanıyorum (7 puan) arasında puanlanan 7'li Likert türündedir. Bu ölçeğin bütünü için Cronbach Alpha katsayısı 0.906 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Toplanması

Veriler, COVID-19 salgını nedeniyle oluşan karantina sürecinde her türlü hastalık bulaşmasını önlemek için kişilerin akıllı telefonlarına gönderilen Google Form anketleri aracılığıyla elde edildi. Bu çalışma, çevrimiçi kesitsel bir öz bildirim anketi şeklinde, 01/04/2020-01/08/2020 tarihleri arasında yapılmıştır. Öncelikle katılımcılara 'Bilgilendirilmiş Onam' formu gönderilmiş ve araştırmaya katılmayı kabul eden katılımcılardan Kişisel Bilgi Formu, Beck Anksiyete Envanteri ve Ergen Gelecek Beklenti Ölçeğini doldurmaları istenmiştir.

Verilerin Değerlendirilmesi

Çalışmada elde edilen veriler değerlendirilirken, istatistiksel analizler için SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 20.0 programı kullanıldı. Verilerin değerlendirilmesinde ergenlerin tanıtıcı özelliklerini incelemek amacıyla yüzdelik, aritmetik ortalama ve standart sapma, tanıtıcı özellikleri ile ölçek puan ortalamalarının karşılaştırmasında ANOVA ve t-testi kullanılmış ve $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı olarak kabul edilmiştir. Ayrıca ölçek puanlarının arasındaki ilişkinin tespit edilmesinde korelasyon analizi yapılmıştır. Korelasyon analizi için 0.20-0.39 arasında ise zayıf, 0.40-0.59 arasında orta, 0.60-0.79 arasında yüksek ve 0.80-1.0 çok yüksek düzeyde ilişki aralığı belirlenmiştir.

Araştırmanın Etik İlkeleri

Araştırma planlandıktan sonra, etik kurul izinleri alınmıştır (Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Etik Kurulu Toplantı Sayısı: 2021/57 Tarih: 09/03/2021).

Bulgular

Araştırmaya katılan ergenlerin EGBÖ ve BAÖ'den aldıkları toplam puan ortalamaları Tablo 2'de yer almaktadır. Araştırmaya dahil edilen ergenlerin EGBÖ toplam puan ortalaması 72.53 ± 44.36 ve BAÖ toplam puan ortalaması 28.65 ± 10.03 olarak belirlenmiştir.

Tablo 2. Ergenlerin EGBÖ ve BAÖ toplam puan ortalamaları

Ölçekler	X±SS	Alınan Min- Max Değerler	Alınabilecek Min-Max Değerler
Ergen Gelecek Beklentileri Ölçeği	72.53±44.36	30-171	25-175
Beck Anksiyete Ölçeği	28.65±10.03	2-57	0-63

Araştırmaya dahil edilen ergenlerin EGBÖ puanları yaşlarına ve kronik hastalığa sahip olma durumuna göre incelendiğinde gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p < 0.05$). Analiz sonuçlarında 17 yaşındaki ve kronik hastalığı olan ergenlerin EGBÖ ortalama puanlarının anlamlı şekilde yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca ergenlerin EGBÖ puanları koronavirüs hastalığına yakalanma, ailede koronavirüse yakalanma ve karantinada ruhsal desteğe ihtiyaç duyma durumlarına göre incelendiğinde gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir ($p < 0.05$). Koronavirüse yakalanan, ailesi koronavirüse yakalanan ve karantina sürecinde ruhsal desteğe ihtiyaç duyan ergenlerin EGBÖ ortalama puanlarının anlamlı şekilde düşük olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmaya dahil edilen ergenlerin BAÖ ortalama puanları yaşlarına ve ailede kronik hastalığa sahip olma durumuna göre incelendiğinde gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p < 0.05$). Analiz sonuçlarında ailede kronik hastalığa sahip olan ergenlerin BAÖ ortalama puanlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca ergenlerin BAÖ ortalama puanları koronavirüs hastalığına yakalanma, ailede koronavirüse yakalanma ve karantinada ruhsal desteğe ihtiyaç duyma durumlarına göre incelendiğinde gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir ($p < 0.05$).

Koronavirüse yakalanan, ailesi koronavirüse yakalanan ve karantina sürecinde ruhsal desteğe ihtiyaç duyan ergenlerin BAÖ ortalama puanlarının anlamlı şekilde düşük olduğu tespit edilmiştir (Tablo 3).

Tablo 3. Ergenlerin sosyo-demografik özelliklerine göre EGBÖ ve BAÖ puan ortalamalarının dağılımı

Özellikler	Ölçekler	
	EGBÖ X±SS	BAÖ X±SS
Yaş		
14 yaş (47)	60.95±43.01	31.41±10.74
15 yaş (38)	64.68±46.58	30.45±8.47
16 yaş (42)	75.10±38.04	29.20±9.23
17 yaş (66)	79.13±45.21	25.96±10.06
18 yaş (60)	77.91±46.03	26.77±10.59
	F=2.701 p=0.031	F= 2.416 p=0.049
Cinsiyet		
Kız (177)	72.72±43.09	29.04±10.09
Erkek (76)	72.10±47.48	27.76±9.92
	t= 0.098 p=0.922	t=0.774 p=0.440
Kronik Hastalığa Sahip Olma Durumu		
Yok (231)		
Var (22)	72.46±44.77	28.44±10.13
	73.27±40.72	30.97±8.89
	t=2.219 p=0.035	t=-1.053 p=0.302
Ailede Kronik Hastalığa Sahip Olma Durumu		
Yok (155)		
Var (98)	75.18±45.76	26.53±10.22
	68.34±41.94	37.92±9.08
	t=1.219 p=0.224	t=-3.708 p=0.000
Koronavirüse Yakalanma Durumu		
Evet (22)		
Hayır (231)	55.09±37.95	33.97±9.50
	74.19±44.64	28.15±9.99
	t= -2.219 p=0.035	t=2.278 p=0.031
Ailenin Koronavirüse Yakalanma Durumu		
Evet (77)		
Hayır (176)	58.76±40.62	32.56±10.37
	78.56±44.69	26.95±9.56
	t=-3.458 p=0.001	t=3.382 p=0.001
Karantinada Ruhsal Destek İhtiyacı		
Evet (161)		
Hayır (92)	67.22±42.82	31.35±9.08
	81.82±45.70	23.94±10.43
	t=-2.500 p=0.013	t=4.739 p=0.000

Katılımcıların EGBÖ ve BAÖ puan ortalaması arasında negatif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki saptanmıştır (Tablo 4).

Tablo 4. Ergenlerin EGBÖ ve BAÖ puan ortalamaları arasındaki ilişki

	Beck Anksiyete Ölçeği	
	r	p
Ergen Gelecek Beklentileri Ölçeği	-0.529	0.000

Tartışma

Travmatik bir olay olarak COVID-19 salgını toplumun her kesiminden bireyi olumsuz etkileyerek anksiyeteye neden olabilmekte ve bireyin geleceğe yönelik bakışını olumsuz etkileyebilmektedir (Lei vd., 2020; Zhou vd., 2020). Bu durumun, ergenlik dönemindeki bireylere etkisinin incelendiği çalışmada, katılımcıların BAÖ puan ortalamalarının 28.65 ± 10.03 olduğu tespit edilmiştir. Salgını kontrol altına alabilmek için uygulanan sosyal kısıtlama stratejileri, bireyi arkadaşlarından, akrabalarından ve diğer sosyal

destek ağlarından izole etmiştir. Bu durum tüm toplumu olumsuz etkilerken, özellikle sosyalleşmenin önemli olduğu ve geleceğe yönelik kararların alındığı ergenlik dönemindeki bireyler için çok daha ciddi sonuçlara (psikolojik bozukluklara) neden olabilmektedir (Golberstein, Wen ve Miller, 2020; Gördeles-Beşer, 2014; Magson vd., 2021). Ergenler için oldukça önemli olan rutin alışkanlıkların bozulmasının ve akran etkileşiminin olmaması gibi durumlar anksiyetenin temel nedeni olabilir (Fegert vd., 2020; Ornell vd., 2020; Shigemura vd., 2020; Xiang vd., 2020; Wang vd., 2020). Ayrıca pandemi döneminde yaşanan sokağa çıkma kısıtlamaları nedeniyle ergenler, günün büyük bölümünü sosyal medya araçları ile geçirmeye başlamış ve salgın ile ilgili büyük bir bilgi kirliliğine maruz kalmıştır (Bozkurt, Zeybek ve Aşkın, 2020; Kılınçel vd., 2020; Seçer ve Ulaş, 2020). Bu durumun ergenlerin anksiyete düzeylerini yükselten en önemli etkenlerin başında geldiği düşünülmektedir (Bozkurt, Zeybek ve Aşkın, 2020; Kılınçel vd., 2020). Araştırmanın bir diğer temel sonucu da katılımcıların gelecek beklentileri ile ilgilidir. Çalışma sonuçlarımıza göre katılımcıların EGBÖ'den aldıkları ortalama puanın 72.53 ± 44.36 olduğu tespit edilmiştir. Yaşanan salgın, çevreye duyulan ilginin arttığı ergenlik dönemindeki bireyin hissettiği yüksek düzeyde anksiyeteye paralel olarak geleceğe yönelik planlarını ve hayallerini olumsuz etkileyecektir. Yaşam dönemi ile ilişkili olarak ergenlik döneminde bireyler, çevre ile daha da ilgilenerek duygusal ilişkiler kurma, meslek sahibi olma, toplumda önemli statüye sahip olma gibi geleceğe yönelik planlar yapmaktadırlar. Ancak pandemi nedeniyle, kapatılan okullar, sokağa çıkma kısıtlamaları, azalan iş olanakları ve kısıtlanan sosyal ilişkiler ergenlerin bu hayallerini olumsuz etkilemekte ve daha endişeli bireyler haline gelmelerine neden olmaktadır.

Araştırma sonuçları incelendiğinde katılımcıların yaşları ile BAÖ ve EGBÖ puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Çalışma sonuçları, literatürdeki diğer çalışmalara paralel olarak, daha küçük yaşta bireylerin anksiyete puanları anlamlı şekilde yüksek ve gelecek beklenti puanlarının anlamlı şekilde düşük olduğunu göstermektedir (Pigaiani vd., 2020; Chi vd., 2020). Bu durumun, daha küçük yaşta ergenlerin, etkili baş etme stratejileri geliştirememiş olması ile ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Çalışma sonuçlarından bir diğeri de ergenin veya ailesinin koronavirüse yakalanmış olması anksiyete puanlarını anlamlı şekilde yükselttiği ve geleceğe dair beklentileri anlamlı şekilde düşürdüğüdür. Literatürde bireyin kendisinde veya ailesinde koronavirüs görülmesinin anksiyete düzeyinde artışa neden olduğunu gösteren araştırmalar bulunmaktadır (Duan vd., 2020). Özellikle zorunlu izolasyon sürecini yaşayan bireyin tüm sevdiklerinden uzakta, yalnız bir şekilde nefes darlığı, inatçı ateş gibi zor fiziksel semptomlar ile baş etmeye çalışması bireyin yoğun anksiyete yaşamasına ve ruh sağlığının bozulmasına neden olacaktır (Qi vd., 2020). Ayrıca devam eden tedavi ve aşı çalışmalarından henüz net bir sonuç alınamaması bireyin hem kendisi hem de ailesinin geleceği konusunda olumsuz bir beklenti içerisine girmesine neden olabilmektedir. Tüm bunlar ergenlerin bu dönemde ciddi şekilde ruhsal desteğe ihtiyaç duyacaklarının önemli bir göstergesidir. Bu anlamda karantinada ruhsal desteğe ihtiyacı olma durumlarına göre incelendiğinde katılımcılarının yaklaşık %64'ü karantina sürecinde ruhsal desteğe ihtiyaç duyduklarını belirtmiştir. Ruhsal desteğe ihtiyaç duyan grubun anksiyete düzeyleri anlamlı şekilde daha yüksek ve gelecek beklentileri anlamlı şekilde daha düşük olduğu belirlenmiştir.

COVID-19 salgını için erken dönemde elde edilen veriler, kronik hastalığı olan bireylerde COVID-19 enfeksiyonunun çok daha sık görüldüğüne, daha ağır seyrettiğine ve ölüm oranlarının daha yüksek olduğuna dikkat çekmektedir (de Abajo vd., 2020; Zhou vd., 2020). Zaten tek başına baş edilmesi zor bir durum olarak sıklıkla üzüntü, öfke, çaresizlik, anksiyete, endişe gibi psikososyal sorunlara neden olan kronik hastalıklar, COVID-19 enfeksiyonu ile birlikte baş edilmesi çok daha zor bir problem haline dönüşmüştür (de Abajo vd., 2020; İnal Emiroğlu ve Akay, 2008; Özdemir ve Taşçı, 2013). Çalışma sonuçlarımız incelendiğinde kendisinin veya ailesinden herhangi birinin kronik hastalığı olan ergenlerin hissettikleri anksiyetenin anlamlı şekilde yüksek olduğu belirlenmiştir. Bunun yanı sıra kronik hastalıkların ergenin geleceğe yönelik beklentilerinin de olumsuz etkilendiği tespit edilmiştir. Hem kronik hastalığın hem de COVID-19 enfeksiyonu ergen için temelde, bağımsızlığın kaybolması ve gelecekle ilgili planların bozulması şeklinde algılanacaktır. Bu süreçte yaşanabilecek olası kilo değişimleri, cilt renginde değişiklikler, öksürük, nefes darlığı gibi fiziksel semptomlar ciddi düzeyde anksiyete ve davranış problemlerine neden olacaktır (İnal Emiroğlu ve Akay, 2008; Özdemir ve Taşçı, 2013; Zhou vd., 2020).

Fiziksel ve ruhsal birçok değişimin meydana geldiği ergenlik döneminde birey genellikle kariyer, aile, romantik ilişkiler, ekonomik kazanç ve toplumsal saygınlık gibi alanlarda planlar yapılmaktadır (Moore, 2003; Yavuzer vd., 2005). Bu dönemde yapılan planlar ile ilişkili olarak yoğun duygular ve geçişler yaşayan ergenler zaman içerisinde daha yüksek düzeyde anksiyete hissetmeye başlarlar (Akça vd., 2018; MacLeod ve Byrne 1996). Bilişsel kurama göre ergenlik döneminde hissedilen bu anksiyete, ilk olarak bireyin özellikle geleceğe yönelik akılcı olmayan inanışlarından kaynaklanmaktadır (Yılmaz, 2016). Ayrıca yaşanan deprem, savaş, salgın gibi travmatik olayların etkisi ile benliğini tehdit altında hisseden bireyin ruhsal dengesi bozulacak ve gelecek beklentileri tamamen değişecektir (Artar, 2003; Dursun, Özkan ve Körler Başkaya, 2019; Kıran, Bozkurt ve Cengiz, 2020). Etki eden travmatik olay ergenlerin, ellerindeki kaynakların tükeneneğine dair endişeye neden olacak ve kendilerinde gelecek ile ilgili değişim gerçekleştirme gücünü bulayacaklardır (Artar, 2003; Salmela-Aro, 2001). Araştırma sonuçlarında da bu duruma paralel olarak ergenlerin anksiyete ve gelecek beklentileri arasında negatif yönlü anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir. Literatüre bakıldığında bu bulgumuzu destekleyen araştırmalar mevcuttur (Dursun, Özkan ve Körler Başkaya, 2019; Salmela-Aro ve Nurmi, 1997).

Sonuç ve Öneriler

Çalışma sonuçlarımız, COVID-19'a bağlı olarak oluşan karantina sürecinin ergenlerin anksiyete düzeylerini ve geleceğe dair beklentilerini olumsuz etkilediğini göstermektedir. Ayrıca özellikle COVID-19 hastalığı geçiren, ailesinde COVID-19 hastalığı geçiren, kendisinde veya ailesinde kronik hastalığı olan ergenlerin hissettikleri anksiyetenin daha yüksek olduğu ve geleceğe yönelik beklentilerinin daha olumsuz olduğu tespit edilmiştir.

Sonuçlarımız özellikle hareket kısıtlamalarına nedeniyle olumsuz duyguların etkisi altında kalan başta çocuk ve ergenler olmak üzere tüm hassas grupların sık izlemlerle kontrol edilmesi gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Bu izlemlerde tespit edilen riskli ergenler ile ruhsal destek sağlayabilmek adına görüşmeler yapılmalıdır. Görüşmelerde özellikle karantina sürecinin olumsuz etkilerini azaltmaya yönelik fiziksel

aktiviteler öğretilmelidir. Ayrıca stres, öfke, anksiyete gibi durumlar ile mücadele edebilmesi için baş etme stratejilerinin geliştirilmesi oldukça önemlidir. Bunun yanı sıra ergenler için bir rol modeli olan ebeveynler de mutlaka bu izlem ve destek kapsamında değerlendirilmelidir. Ebeveynlik becerileri geliştirebilmeleri için eğitim programlarının hazırlanması ve uygulanması oldukça önemlidir.

Çıkar Çatışması

Yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Atıf için (How to cite)

Kaplan, V., Kürümlüođlu, R. ve Bütün, B. (2021). COVID-19 Pandemisine Bağlı Karantina Sürecinin Ergenlerin Gelecek Beklentileri ve Anksiyete Düzeylerine Etkisi. *Çocuk ve Gelişim Dergisi*, 4(7), 12-23.

Kaynakça

- Akça, S., Selen, F., Demir, E. et al. (2018). Cinsiyet ve yaş farklılıklarının ergenlerin depresyon, anksiyete bozukluğu, kendine zarar verme, psikoz, travma sonrası stres bozukluğu, alkol-uyuşturucu bağımlılığı ve dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu ile ilişkili sorunlara etkisi. *Dicle Tıp Dergisi*, 45 (3), 255-264. <https://doi.org/10.5798/dicletip.457235>.
- Almond, D., Mazumder, B. (2005). The 1918 influenza pandemic and subsequent health outcomes: an analysis of SIPP data. *American Economic Review*, 95(2), 258-262. <https://doi.org/10.1257/000282805774669943>.
- Artar, M. (2003). Depremi yaşayan ergenlerin gelecek beklentilerinin içeriği. *Kriz Dergisi*, 11(3), 21-27. https://doi.org/10.1501/Kriz_0000000195.
- Bal, H. (2014). *Sosyolojide Yöntem Araştırma Teknikleri*. Ankara: Sentez Yayıncılık.
- Beck, A.T., Epstein, N., Brown, G. et al. (1988). An inventory for measuring clinical anxiety: Psychometric properties. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 56, 893-897. <https://doi.org/10.1037/0022-006X.56.6.893>.
- Bozkurt, Y., Zeybek, Z., Aşkın, R. (2020). COVID-19 Pandemisi: Psikolojik etkileri ve terapötik müdahaleler. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(37): 304-318.
- Brooks, S.K., Webster, R.K., Smith, L.E. et al. (2020). The psychological impact of quarantine and how to reduce it: Rapid review of the evidence. *The Lancet*, 395(10227):912-920. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(20\)30460-8](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(20)30460-8).
- Cao, W., Fang, Z., Hou, G. et al. (2020), The psychological impact of the COVID-19 epidemic on college students in China. *Psychiatry Research*, 28, 112934. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2020.112934>.
- Chi, X., Liang, K., Chen, S.T. et al. (2020). Mental health problems among Chinese adolescents during the COVID-19: The importance of nutrition and physical activity. *International journal of clinical and health psychology: IJCHP*, 100218. Advance online publication. <https://doi.org/10.1016/j.ijchp.2020.100218>.
- de Abajo F.J., Rodriguez-Martin S., Lerma V. et al. (2020). Use of renin-angiotensin- aldosterone system inhibitors and risk of COVID-19 requiring admission to hospital: a case-population study. *Lancet*, 395(10238):1705-14. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(20\)31030-8](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(20)31030-8).
- Duan, L., Shao, X., Wang, Y. et al. (2020). An investigation of mental health status of children and adolescents in china during the outbreak of COVID-19. *Journal of affective disorders*, 275, 112–118. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2020.06.029>.
- Dursun, A, Özkan, M, Körler Başkaya, Y. (2019). Ergenlerin gelecek beklentilerinin yordayıcısı olarak: psikolojik semptomlar ve akademik başarı. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32 (1), 121-144. <https://doi.org/10.19171/uefad.447592>.
- Fegert J.M., Vitiello B., Plener P.L. et al. (2020). Challenges and burden of the Coronavirus 2019 (COVID-19) pandemic for child and adolescent mental health: A narrative review to highlight clinical and research needs in the acute phase and the long return to normality. *Child Adolesc Psychiatry Ment Health*, 14:20. <https://doi.org/10.1186/s13034-020-00329-3>.
- Golberstein E, Wen H, Miller B.F. (2020). Coronavirus disease 2019 (COVID-19) and mental health for children and adolescents. *JAMA Pediatr*, 174(9):819-820. <https://doi.org/10.1001/jamapediatrics.2020.1456>.
- Gördeles-Beşer N. (2004). Ruh sağlığı ve hastalıkları hemşireliği-bakım sanatı. İçinde: Ergenlik dönemi ruh sağlığı ve hastalıkları. Çam O, Engin E. (Editörler). İstanbul: İstanbul Tıp Kitapevi.
- Hazen, E., Schlozman, S., Beresin, E. (2008). Adolescent psychological. *Pediatrics in review*, 29(5), 161-168. doi: <https://doi.org/10.1542/pir.29-5-161>.
- Holmes, E.A., O'Connor, R.C., Perry, V.H. et al. (2020). Multidisciplinary research priorities for the COVID-19 pandemic: A Call for action for mental health science. *The Lancet Psychiatry*, 7:547-560. [https://doi.org/10.1016/S2215-0366\(20\)30168-1](https://doi.org/10.1016/S2215-0366(20)30168-1).

- Holt-Lunstad, J. (2017). The potential public health relevance of social isolation and loneliness: Prevalence, epidemiology, and risk factors. *Public Policy & Aging Report*, 27(4):127-130. <https://doi.org/doi:10.1093/ppar/prx030>.
- İnal Emiroğlu, F.N., Akay, A.P. (2008). Kronik hastalıklar, hastaneye yatış ve çocuk. *Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 22(2), 99-105.
- Jefsen, O.H., Rohde, C., Nørremark, B. et al. (2020). Editorial perspective: COVID-19 pandemic-related psychopathology in children and adolescents with mental illness. *Journal of child psychology and psychiatry, and allied disciplines*. <https://doi.org/10.1111/jcpp.13292>.
- Jiao, W.Y., Wang, L.N., Liu, J. et al. (2020). Behavioral and emotional disorders in children during the COVID-19 epidemic. *The Journal of pediatrics*, 221, 264–266.e1. <https://doi.org/10.1016/j.jpeds.2020.03.013>.
- Kılınçel, Ş., Kılınçel, O., Muratdağı, G. et al. (2020). Factors affecting the anxiety levels of adolescents in home-quarantine during COVID-19 pandemic in Turkey. *Asia-Pacific psychiatry. Official journal of the Pacific Rim College of Psychiatrists*, e12406. <https://doi.org/10.1111/appy.12406>.
- Kıran, B., Bozkur, B., & Cengiz, Ö. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Umutsuzluk Düzeyleri, Belirsizliğe Tahammülsüzlük ve Özyeterliklerinin İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 28(6): 2401-2409.
- Lei, L., Huang, X., Zhang, S. et al. (2020). Comparison of prevalence and associated factors of anxiety and depression among people affected by versus people unaffected by quarantine during the COVID-19 epidemic in southwestern China. *Medical Science Monitor*, 26, e924609. <https://doi.org/10.12659/MSM.924609>.
- Liu, J.J., Bao, Y., Huang, X., et al. (2020). Mental health considerations for children quarantined because of COVID-19. *The Lancet. Child & adolescent health*, 4(5), 347–349. [https://doi.org/10.1016/S2352-4642\(20\)30096-1](https://doi.org/10.1016/S2352-4642(20)30096-1).
- Magson, N.R., Freeman, J., Rapee, R.M. et al. (2021). Risk and protective factors for prospective changes in adolescent mental health during the COVID-19 pandemic. *Journal of youth and adolescence*, 50(1), 44–57. <https://doi.org/10.1007/s10964-020-01332-9>.
- Miller, B. C. (1996). *Aile Araştırma Yöntemleri*. (Edt: Köksal, D.) Ankara: Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu.
- Moore, D. (2003). Perceptions of Self Control, Relative Deprivation and Expectations of Young Jews and Palestinians in Israel. *The Journal of social psychology*, 143(4): 521-540.
- Murthy, S., Gomersall, C.D., Fowler, R.A., (2020). Care for critically ill patients with COVID-19". *Journal of the American Medical Association*, 323(15), 1499-1500. <https://doi.org/doi:10.1001/jama.2020.3633>.
- Oosterhoff, B., Palmer, C.A., Wilson, J. et al. (2020). Adolescents' motivations to engage in social distancing during the COVID-19 pandemic: Associations with mental and social health. *The Journal of adolescent health: official publication of the Society for Adolescent Medicine*, 67(2), 179–185. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2020.05.004>.
- Ornell, F., Schuch, J.B., Sordi, A.O. et al. (2020). “Pandemic fear” and COVID-19: Mental health burden and strategies. *Brazilian Journal of Psychiatry*, <https://doi.org/10.1590/1516-4446-2020-0008>.
- Özdemir, Ü., Taşçı, S. (2013). Kronik hastalıklarda psikososyal sorunlar ve bakım. *ERÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 1(1), 57-72.
- Parodi, S.M., Liu, V.X., (2020). From containment to mitigation of COVID-19 in the US. *Journal of the American Medical Association*, 323(15): 1441-1442. <https://doi.org/doi:10.1001/jama.2020.3882>
- Pigaiani, Y., Zocante, L., Zocca, A. et al. (2020). adolescent lifestyle behaviors, coping strategies and subjective wellbeing during the COVID-19 Pandemic: An online student survey. *Healthcare (Basel, Switzerland)*, 8(4), 472. <https://doi.org/10.3390/healthcare8040472>.

- Qi, M., Zhou, S.J, Guo, Zhao-Chang & Zhang, L.G., et al. (2020). The Effect of social support on mental health in chinese adolescents during the outbreak of COVID-19. *Journal of Adolescent Health*, 67. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2020.07.001>.
- Qiu, J., Shen, B., Zhao, M. et al. (2020). A Nationwide survey of psychological distress among chinese people in the COVID-19 epidemic: Implications and policy recommendations. *General Psychiatry*, 33, e100213. <https://doi.org/10.1136/gpsych-2020-100213>.
- Salmela-Aro, K. (2001) Personal goals during the transition to young adulthood (İçinde) *Navigating through adolescence* (Ed) Nurmi J.E., European Perspectives, Routledge, New York
- Salmela-Aro, K., Nurmi, J.E. (1997). Goal contents, well being and life context during transition to university A longitudinal study. *International Journal of Behavioral Development*, 20:471-491
- Seçer, İ., Ulaş, S. (2020). An investigation of the effect of COVID-19 on ocd in youth in the context of emotional reactivity, experiential avoidance, depression and anxiety. *International journal of mental health and addiction*, 1–14. <https://doi.org/10.1007/s11469-020-00322-z>.
- Shigemura, J., Ursano, R.J., Morganstein, J.C., et al. (2020). Public responses to the novel 2019 coronavirus (2019-nCoV) in Japan: Mental health consequences and target populations. *Psychiatry and Clinical Neurosciences*, 74(4), 281–282. <https://doi.org/10.1111/pcn.12988>.
- Şahbudak, B., Emiroğlu, N.İ. (2020). Çocuk ve ergende covid-19 salgını ve duygudurum bozuklukları birlikteliği. *Turk J Child Adolesc Ment Health*, 2020;27(2):59-63. <https://doi.org/10.4274/tjcamh.galenos.2020.55265>.
- Tian, F., Li, H., Tian, S. et al. (2020). Psychological symptoms of ordinary chinese citizens based on scl-90 during the level 1 emergency response to COVID-19. *Psychiatry Research*, 288, 112992. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2020.112992>.
- Tuncer, M. (2011). Ergen gelecek beklentileri ölçeğinin türkçeye uyarlanması. *Electronic Turkish Studies*, 6(3), 2265-1275. <http://doi.org/10.7827/TurkishStudies.2335>.
- Ulusoy, M., Sahin, N.H., Erkmen, H. (1998). The Beck anxiety inventory: psychometric properties. *Journal of cognitive psychotherapy*, 12(2), 163-172.
- Wang, G., Zhang, Y., Zhao, J. et al. (2020). Mitigate the effects of home confinement on children during the COVID-19 outbreak. *The Lancet*, 395(10228), 945-947. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(20\)30547-X](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(20)30547-X).
- McWhirter, E. H., & McWhirter, B. T. (2008). Adolescent future expectations of work, education, family, and community development of a new measure. *Youth & Society*, 40(2): 182-202.
- Xiang, Y.T., Yang, Y., Li, W. et al. (2020). Timely mental health care for the 2019 novel coronavirus outbreak is urgently needed. *The Lancet Psychiatry*, 7(3), 228–229. [https://doi.org/10.1016/S2215-0366\(20\)30046-8](https://doi.org/10.1016/S2215-0366(20)30046-8).
- Yavuzer, H., Demir, İ., Meşeci, F, ve Sertelin, Ç. (2005). Günümüz gençliğinin gelecek beklentileri. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(2):93-103.
- Yılmaz, S. (2016). Ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliği. İçinde: *Kaygı (Anksiyete) bozuklukları*. Gürhan N (Editör). Ankara: Ankara Nobel Tıp Kitapevleri, 355.
- Zhou S.J, Zhang L.G, Wang L.L, et al. (2020). Prevalence and socio-demographic correlates of psychological health problems in Chinese adolescents during the outbreak of COVID-19. *Eur Child Adolesc Psychiatry*. 29(6):749-758. <https://doi: 10.1007/s00787-020-01541-4>.